

Kościół pomocniczy p.w. św. Mikołaja w Siedliskach

Fot. 1.

Wybudowany na przełomie XIV i XV wieku. Wielokrotnie przebudowywany, gruntownie w I połowie XIX w., murowany kryty jest siodłowym dachem z barokową wieżyczką na sygnaturkę. Miejscowe uszkodzenia drewna w konstrukcji dachu przez grzyba domowego właściwego *Serpula lacrymans* i owady techniczne szkodniki drewna *Hylotrupes bajulus* - wymagają wymiany miejscowych uszkodzeń i odgrzybienia konstrukcji z impregnacją ogniochronną.

Powstrzymanie procesu degradacji i przywrócenie należytego stanu technicznego wymaga w pierwszej kolejności przeprowadzenia prac odgrzybieniowych drewna dachu według wymagań mykologicznych. Konstrukcję dachu należy zakotwić do ścian przez wieniec monolityczny. Zużyte pokrycie dachu z blachy ocynkowanej przewidziano do wymiany na blachę miedzianą łączoną na rąbki stojące. Uszkodzone elementy drewniane dachu - do odtworzenia oraz odgrzybienia z impregnacją przed owadami i przeciwpożarowej.

Uwaga: Po wykonaniu pokrycia dachu, planowane dalsze prace należy poprzedzić badaniami zachowania tynków elewacji pod względem konserwatorskim w zakresie wątków zdobniczych pod warstwami malarskimi na fasadach kościoła.

Spis zawartości opracowania

Lp.	opis	strona
	Strona tytułowa	1
	Fot. 1 – Kościół w Siedliskach	2
	Spis zawartości opracowania	3
1	Przedmiot opracowania	4
2	Podstawa, cel i zakres opracowania	4
3	Charakterystyka budynku	4
4	Uszkodzenia dachu i porażenia biokorozyjne drewna	5
5	Wnioski i zalecenia	5
6	Zakres niezbędnych prac remontu dachu kościoła	6
Rys. 1	Kościół w Siedliskach – rzut poziomy 1:100	7
Rys. 2	Kościół w Siedliskach – Schemat wykonania wieńca	8
7	Wykonanie i kontrola robót remontowych	9
8	Uwagi końcowe	9
9	Informacja BIOZ	10
10	Dokumentacja fotograficzna uszkodzeń budynku – fot. 1- 5	12-14
11	Oświadczenie projektanta	15
Zał.	Zaświadczenie PIIB i uprawnienia	2 str

1. Przedmiot opracowania

Opracowanie obejmuje renowację zabytkowego kościoła murowanego w Siedliskach w zakresie wymiany pokrycia dachu na blachę miedzianą łączoną na rąbki i niezbędne prace związane z odtworzeniem uszkodzonych elementów drewnianych konstrukcji dachu oraz zakotwienia dachu do murów kotwami metalowymi poprzez wieniec monolityczny zwieńczający mury kamienne.

Po wykonaniu pokrycia dachu, planowane dalsze prace związane z elewacją, należy poprzedzić badaniami zachowania tynków pod względem konserwatorskim w zakresie wątków zdobniczych pod warstwami malarskimi na fasadach kościoła.

2. Podstawa, cel i zakres opracowania

Opracowanie sporządzono na zlecenie zarządcy i obejmuje wymianę pokrycia dachu w ramach renowacji zabytku i etapowego remontu kościoła zabytkowego. Opracowanie uwzględnia wymagania konstrukcyjne i mykologiczne niezbędne do przywrócenia trwałości zużytych elementów. Uwzględniono odpowiednie zabezpieczenia konstrukcji drewnianej przez odgrzybienie i impregnację przed owadami, korozją i ogniem.

3. Charakterystyka budynku

Kościół murowany z kamienia, wybudowany na przełomie XIV i XV wieku. Wielokrotnie przebudowywany, gruntownie w I połowie XIX w.

Ściany fundamentowe i ściany nadziemne murowane z kamienia piaskowca łamanego o nieregularnym kształcie na zaprawie wapiennej.

Strop nad nawą drewniany na belkach z deskowaniem górnym oraz dolnym wraz z tynkiem na trzcinie. Nad prezbiterium polepa z gliny.

Konstrukcja dachowa ciesielska typu płatwiowo-kleszczowego z przyporami w płaszczyznach wiązarów pełnych. Wiązary pełne więźby oparte za pośrednictwem wymianów na trzech sąsiednich belkach stropowych. Pomiedzy nawami budynku kościoła usytuowana wieżyczka o konstrukcji drewnianej. Słupy wieży ustawione stożkowo i szalowane deskami. Dach nad nawami posiada zróżnicowaną wysokość w pionie i nachylenie połaci. Obniżenie połaci dachu nad nawą i prezbiterium tworzy uskok na styku połaci stanowiący pasmo

pionowe szczytu oszalowane deskami. Trójkątna ściana szczytowa nad wejściem ze słupami skrajnego wiaźara pełnego jest deskowana deskami na wpust i pióro. Ściana szczytowa przeciwległa nad prezbiterium jest murowana do szczytu dachu i tynkowana. Strop i belkowanie więźby dachowej posiada na ścianach nośnych drewniane belki podwalinowe. Pod okapami są one oszalowane i tworzą drewniany gzyms pokryty tynkiem na trzcinie.

Pokrycie dachu o nachyleniu połaci 50° i 55°. Nad dachem barokowa wieżyczka z latarnią na sygnaturkę zwieńczona nakryciem baniastym. Połacie dachu deskowane ażurowo i pokryte blachą wielokrotnie malowaną, łączoną na rąbki stojące na deskowaniu ażurowym z dużymi odstępami.

Przybudówka boczna (zakrystia) od północy, jest nakryta dachem jednospadowym pokrytym blachą jak pozostałe połacie. Przestrzeń poddasza nie ma dostępu. Przybudówka boczna od południa nakryta dachem jednospadowym.

4. Uszkodzenia dachu i porażenia biokorozyjne drewna

Blacha ocynkowana w pokryciu dachu wielokrotnie malowana posiada zużyta powierzchnię i miejscowe nieszczelności.

Drewniane belki konstrukcji więźby dachowej posiadają miejscowe uszkodzenia korozyjne przez owady niszczące drewno Spuszczel pospolity *Hylotrupes bajulus* i rozkład brunatny miejsc porażonych przez grzyba domowego właściwego *Serpula lacrymans*. W ogniskach korozyjnych drewno jest całkowite zniszczone przez grzyba. W tych miejscach drewno jest brunatne posiada ubytki i spękania na pryzmatyczne kawałki, jest miękkie, kruche i rozpada się w drobne pryzmaty.

5. Wnioski i zalecenia

Pokrycie i dach kościoła kwalifikuje się do wymiany z impregnacją i odgrzybieniem, drewna w konstrukcji. Elementy konstrukcji dachu drewnianego należy wymienić w miejscach uszkodzeń drewna przez owady i korozję gnilną. Całość konstrukcji dachu należy poddać impregnacji drewna preparatem o właściwościach impregnacyjnych i ogniochronnych np. Fobos M-4.

Zużyte pokrycie i uszkodzenia konstrukcji dachu narażają na czynniki zewnętrzne i powodują korozję i jej aktywność, co przyspiesza niszczenie zabytkowego obiektu a prace w tym zakresie powinny być w pierwszej kolejności przed innymi wykonane.

6. Zakres niezbędnych prac remontu dachu kościoła:

- 6.1 – Wieniec monolityczny scalający zakończenie ścian i służący do stabilizacji konstrukcji dachu za pomocą kotew stalowych,
- 6.2 – Odtworzenie uszkodzonych elementów drewnianych w konstrukcji dachu, belkowania i deskowania z dopasowaniem i wzmocnieniem węzłów połączeń ciesielskich,
- 6.3 – Wzmocnienie i zakotwienie konstrukcji dachu do wieńca monolitycznego na murach kotwami stalowymi M-16,
- 6.3 – Oczyszczenie i odgrzybienie z impregnacją drewna konstrukcji dachu przed owadami, grzybami i ogniem,
- 6.4 – Deskowania pełne połaci dachu uzupełniające istniejąc deskowanie ażurowe z desek pod blachę miedzianą w miejsce ażurowego,
- 6.5 - Wymiana pokrycia dachu i wieżyczki z blachy ocynkowanej na miedzianą z zachowaniem istniejącego wątku podziału krycia arkuszami na rąbek stojący wraz z pełnymi obróbkami blacharskimi,
- 6.6 – Wymiana instalacji odgromowej,
- 6.3 – Uzupełnienie ocieplenia sklepienia płytami wełny mineralnej z folią ochronną,
- 6.4 - Wykonanie pomostów z krat stalowych na dojściach na strychu i drabiny metalowej do wieżyczki.

Szacowany zakres ilościowy robót zawiera przedmiar robót.

Rys. 1 – Kościół w Siedliskach – rzut poziomy 1:100

Rys. 2 – Kościół w Siedliskach – Schemat wykonania wieńca monolitycznego [W] zwieńczającego ściany pod kotwienie konstrukcji dachu.

Prezbiterium
570*745 cm

Rzut 1:100

Przekrój 1:20

7. Wykonanie i kontrola robót remontowych

Roboty remontowe należy wykonać zgodnie z warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych, obowiązującymi przepisami i normatywami technicznymi. Roboty należy prowadzić w suchej porze roku, przy mokrych procesach technologicznych nie należy dopuszczać do zalewania i zachlapywania elementów budynku. Wykonawstwo robót należy powierzyć pracownikom o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych oraz zapewnić nadzór fachowy przez jednostkę lub osobę specjalizującą się w przedmiotowej tematyce. Poszczególne etapy robót należy prowadzić w takiej kolejności, aby rozdzielić procesy odgrzybieniu, usuwania i czyszczenia porażonych elementów, od pozostających i nowych elementów robót. W tym celu należy zachować następującą kolejność prac:

Rozbiórki i oczyszczenie porażonych elementów.

Wykonanie robót impregnacyjnych.

Wykonanie pozostałych robót wyszczególnionych projektem.

Prace impregnacyjno-odgrzybieniu należy prowadzić wg przepisów zawartych w 11 rozdziale Rozporządzenie Min. Inf. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. z 2003 r. Nr 47 poz. 401), oraz „ogólne przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy” zawarte w Rozporządzenie MPiPS z dnia 26 września 1997 r. (Dz. U. z 1997r. Nr 129, poz. 844, zmiany z dnia 11 czerwca 2002r. Dz. U. z 2002, Nr 91, poz. 811).

Odpowiedzialność, za jakość i prawidłowe wykonanie robót przyjmuje wykonawca i poręcza rękojmię gwarancyjną na wykonane roboty przy przekazaniu przedmiotu umowy zamawiającemu inwestorowi.

8. Uwagi końcowe

W przypadku powstania wątpliwości lub niejasności na etapie przygotowania lub wykonawstwa robót remontowych przedmiotowego obiektu, należy zwrócić się do autora niniejszego opracowania o dodatkowe informacje lub wyjaśnienia. Wykorzystanie opracowania w całości lub w części, poza cel i zakres zlecenia inwestora, wymaga uzgodnienia autorskiego na piśmie.

9. Informacja bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (wg Dz.U.2003.120.1126)

1) Zakres robót dla całego zamierzenia budowlanego oraz kolejność realizacji poszczególnych obiektów;

Zakres robót budowlanych i kolejność ich realizacji:

- Rozbiórki i oczyszczenie z uszkodzeń.
- Wzmocnienie konstrukcji i uzupełnienie deskowania połączeń.
- Impregnacja drewna,
- Wymiana pokrycia i obróbek,
- Uzupełnienie ocieplenia i pomosty na dojściach.

2) Wykaz istniejących obiektów budowlanych;

2.1 – Remontowany kościół zabytkowy jest budynkiem wolnostojącym, położonym w centrum wsi na posesji ogrodzonej stałym ogrodzeniem.

3) Elementy zagospodarowania działki lub terenu, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

Wejście i dojścia do kościoła wymagają zabezpieczenia ruchu pieszego przez zastosowanie obudowanych przejść z daszkami i pomostami na czas robót budowlanych.

4) Przewidywane zagrożenia przy realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia;

Prace prowadzone na wysokości - wymagane zabezpieczenia ruchu pieszego przez zastosowanie obudowanych przejść z daszkami ochronnymi i pomostami na czas robót budowlanych.

Stanowiska robót należy odgrodzić pełnymi przegrodami osłaniającymi i zamykanymi uniemożliwiającymi dostęp na stanowisko robót osobom postronnym przez cały czas prowadzenia robót do ich zakończenia.

5) Wskazanie sposobu prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych;

Pracowników należy przeszkolić w zakresie znajomości i przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych "Rozporządzenia Min. Infr. z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003 r. Nr 47, poz. 401) oraz „ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy – Dz. U. z 2002, Nr 91, poz. 811, ze zm.

Technologię robót określają "Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano montażowych", dotyczące budownictwa ogólnego zawarte w tomie I "Budownictwo ogólne" - wydanie Arkady 1990, oraz Polska Norma PN-89/B-10425 Przewody dymowe, spalinowe i wentylacyjne murowane z cegły. Wymagania techniczne i badania przy odbiorze.

W szczególności, z uwagi na organizację robót w użytkowanym obiekcie należy zapewnić przy organizacji robót stosowanie:

- urządzeń zabezpieczających i ochronnych, zabezpieczenie przejść, pomosty ochronne,
- środków zabezpieczających pracowników, narzędzia i urządzenia ochronne,
- organizacji robót z uwzględnieniem wpływu warunków atmosferycznych na prowadzenie robót – bezwzględne zabezpieczenie przed opadami,

- organizacji robót zapewniającej bezpieczeństwo publiczne otoczeniu budynku objętego strefą robót.
- wygradzenia stanowiska robót z tablicami informacyjnymi i ostrzegawczymi.

6) *Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie, w tym zapewniających bezpieczną i sprawną komunikację, umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń.*

Prowadzenie robót wymaga:

- czasowe zajęcie terenu w otoczeniu kościoła,

Technologię i sposób wykonania robót określają "Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych", dotyczące budownictwa ogólnego zawarte w tomie I "Budownictwo ogólne" - wydane Arkady 1990.

Poszczególne etapy robót należy prowadzić w takiej kolejności, aby rozdzielić procesy rozbiórkowe, usuwania i wymiany uszkodzonych elementów, od pozostających i nowych elementów robót. W tym celu należy zachować kolejność prac podaną w projekcie renowacji.

Na budowie obejmującej budynek należy wygradzić wraz z dojazdem stałym ogrodzeniem. Wykonać zadaszenie i obudowę przejść dla ruchu pieszego. Zastosować szczególną ostrożność pożarową, wykonać oznakowanie placu budowy z tablicami ostrzegawczymi i informacyjnymi z telefonami osób odpowiedzialnych i alarmowymi.

10. - Dokumentacja fotograficzna uszkodzeń budynku – fot. 1- 5.

Styczeń -2008 r.

Autor opracowania:

Fot. 1, 2 – Konstrukcja dachu kościoła nad nawą i prezbiterium. Deskowanie połaci ażurowe. Podłoga na stropie z ubytkami deskowania i niepełnym ociepleniem. Wymagane uzupełnienie

Fot. 3, 4 – Braki deskowania i ocieplenia podłogi na strychu. Brak usztywnień w połączeniach drewnianych elementów konstrukcyjnych więźby dachowej. Do uzupełnienia i wzmocnienia.

Fot. 5 – Prowizoryczne połączenie konstrukcji dachu z murem kamiennym za pomocą trzpieni metalowych nie zapewnia sztywności i bezpieczeństwa dachu przed wiatrem.

Oświadczenie projektanta

O opracowaniu projektu budowlanego zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej w sposób zgodny z ustaleniami określonymi w warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i wymaganiami ustawy prawo budowlane i wymaganiami konserwatorskimi.

**PROJEKT BUDOWLANY
RENOWACJA ZABYTKOWEGO KOŚCIOŁA MUROWANEGO
w Siedliskach k. Bobowej**

ZAKRES:

**WYMIANA POKRYCIA DACHU I WIEŻYCZKI NA BLACHĘ
MIEDZIANĄ ŁĄCZONĄ NA RĄBKI SROJĄCE**

OBIEKT: LOKALIZACJA:

**Kościół Rzymskokatolicki pw. św. Mikołaja w Siedliskach
33-324 SIEDLIKA, GMINA BOBOWA, POWIAT GORLICE
Rej. zab. ks. A-190**

WŁAŚCICIEL, ZARZĄDCA

**Parafia Rzymskokatolicka w Siedliskach
Proboszcz Parafii ks. Władysław Skoczeń**

04-2008 r.

Projektant

Jan Marszałek

inżynier budownictwa

upr. budowlane NS, A-48/84

upr. mykologiczne PSMB-53/2005

upr. do zabytków PSOZ-6/96